

Okna v svet

Trenja v vodilnih francovskih krogih

SAIN - JEAN DE LUZ. Havas poroča: Po vesteh iz frankovskih krogov bi se bila morala v smislu načrta formirati včeraj nova vlada Francove Španije pod predsedstvom generala Mole. Zunanji minister naj bi bil v tej novi vladi šef karlistične stranke grof Edo de Rodasno. Ta

načrt pa je propadel radi smrti generala Mole ter se zdi, da ne bo radi tega trenutno sestavljena nobena nova vlada. — Ozadja trenj še niso znana. Novi predsednik burgoške Junte general Jordana je pristaša »močne roke« v zunanji in notranji politiki.

Nemčija se še ta teden vrne v londonski odbor

BERLIN, 9. junija. Potrjuje se načelni sporazum, ki je bil dosežen med Nemčijo, Italijo, Francijo in Anglijo o britanskih predlogih. V dobro poučenih krogih domnevajo, da se bo Nemčija že v teku

tega tedna vrnila v nevtralitetni odbor in mednarodno kontrolo. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da so odnosi med Anglijo in Nemčijo v vseh podrobnostih razčiščeni.

Sokolstvo

Revija obmejne sokolske vojske v Mariboru

Nedeljski nastop mariborske Sokolske župe, združen s sobotnimi župnimi tekmi, ki obeta postati prava manifestacija nacionalne in sokolske misli v Mariboru. Spreved in nastop bosta pokazala vso življenjsko moč in tvornost obmejne Sokolstva ter čvrstost nacionalne misli, ki je zasidrana v sokolski armadi. Sokolski nacionalni Maribor pa bo tudi topot, kakor vedno doslej, z navdušenjem

pozdravil obmejno sokolsko vojsko, organizirano v naši mariborski sokolski župi, ki slovi radi svojega vnetega in vzornega delovanja po vsej državi in ki se po delu lahko uvršča med najplodoviteje in najuspešnejše delujoče sokolske župe. Temeljite priprave jamčijo, da bo sobotni in nedeljski nastop naših Sokolov pravi triumf sokolske delavnosti, sokolske doslednosti in sokolske miselnosti.

Sokolsko društvo Selnica ob Dravi daje letni obračun svojega dela

To nedeljo se je vršil v Selnici ob Dravi letni javen nastop domačega društva, ki kaže veliko požrtvovalnost in pravilno pojmovanje sokolske misli. Pozdravni govor je zaključil br. prosvetar K i k l z besedami: Z vero v srečno bodočnost zremo v kri naše krvi, do milega nam kralja Petra II. — mi smo tvoji — le zovi nas! Z d r a v o! — V imenu župne uprave je pozdravil nastopajoče ter občinstvo br. D e g e n. Vrstile so se dobro izvedene telovadne točke domačih oddelkov ter orodne vrste naraščaja Maribora-matic. Pri izbiri vaj so imeli vadiitelji in vaditeljice prav srečno roko. Opazili smo, da se da s skromnimi sredstvi izvesti marsikaka efektna vaja. Nastop je vseskozi dobro

uspel in ima pri tem br. načelnik K o b o l t dovolj zaslug. Želeti bi samo bilo, da bi naši sokolski Mariborčani politični pa tam na kak nastop v okolico, da bi videli in se lahko tudi učili od naših požrtvovalnih delavcev na deželi, kateri zaslužijo moralno podporo v polni meri. Štiri mariborske obitelji so to storile.

Vsem udeležencem letošnjega sokolskega župnega zleta

Premetni minister je odobril z odlokom M. S. št. 11495 z dne 15. maja t. l. polovično voznično na državnih železnicah vsem udeležencem letošnjega sokolskega župnega zleta in istočasno proslavo 30 letnega delovanja Sokolskega društva Maribor - matica, ki bo v Mariboru 12. in 13. junija t. l. Udeleženci kupijo na odhodni žel, postaji cel vozovnico in že-

lezniško legitimacijo (vzorec K. 13), ki velja tudi za povratek s potrdilom Mariborske sokolske župe, da je bil udeleženec na proslavi odnosno na zletu. Dovoljenje polovične vožnje velja od 9. do vključno 16. junija t. l. za II. in III. razred pri brzilih in potniških vlakih.

Olimpijska vrsta na sokolski akademiji. V soboto ob 20. uri nastopi na sokolski akademiji v Narodnem gledališču tudi vrsta petih bratov, ki so tekmovali na olimpijadi v Berlinu. Tako bo Mariborčanom dana prilika, da si ogledajo vrsto, ki je zastopala našo državo na berlinski olimpijadi.

5 stanovske fronte

Učiteljsko zborovanje v Slovenski Bistrici

V soboto je bilo v Slovenski Bistrici zadnje letošnje učiteljsko zborovanje. — Predsednik Miloš Tajnik je posebno toplo pozdravil učiteljski naraščaj, ki je na žalost še brez službe. Poročal je nato o nedavni skupni seji predsednikov srezkih učiteljskih društev v Ljubljani, kjer sta tovariša Ivan Dimnik in Metod Kumej prikazala stanje v organizaciji. Tu se je med drugim predvsem poudarjalo zahtevo po pravočasnem razpisu službenih mest. Porazno je tudi dejstvo, da bo s prihodnjim šolskim letom nameščenih v naši banovini le 80 novih uč. moči, čeprav je nezasedenih okrog 300 razredov. Posebno je bil poudarjen težki gmojni položaj učiteljev, ki pa se bo po zagotovilu odločujočih krogov baje zboljšal najkasneje 1. septembra t. l.

Zivalna je bila razprava zaradi učiteljskih napredovanj, ki se izvajajo pristransko. Dogaja se, da se prošnje ne rešuje po vrstnem redu. Da se bo dala zadeva pravilno urediti, naj šolski upravitelji do

20. t. m. javijo imena vseh učiteljev, ki so v zadnjih dveh letih zaprosili za napredovanje v višjo skupino, a še niso bili uslišani. Učiteljstvo je dalje razpravljalo o postopkih pri šolskem proračunu, o novih šol. knjigah, ki jih za prihodnje šol. leto še ni pričakovati, o monopolskih zvezkih itd. Pozdravljena je bila zopetna uvedba Matičnih listov in izkazov. Priporočila se »Roditeljski list« mariborske ped. centrale, ki bo začel izhajati s 1. septembrom. Izšla je ideja ustanovitve mladinskega pevskega zbora za bivšo mariborsko oblast.

Sledilo je kratko in zanimivo predavanje učitelja tamošnje šole g. Metlike »Učenčevi čuti in njegovo duševno udeleževanje«. Predavatelj je omenil, da pravljice otroka preveč odmaknejo od stvarnosti. Nazorno je prikazal, kako naj upoštevamo duhovno praelico bitja z duhovnim zametkom in njegovo stvarno okrožje. Predavatelj je bil nagradjen s prščinim aplavzom.

Gospodarske beležke

Uradni tečajji za junij. Finančni minister je predpisal za mesec junij naslednje uradne tečaje: 1 napoleonodor 303, 1 zlata turška lira 344, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43.45, 1 kanadski dolar 43.15, 1 nemška marka 14.50, 1 zlot 8.25, 1 avstrijski šiling 8, 1 belg 7.30, 1 pengö 8.50, 1 brazilski milreis 2.70, 1 egiptovski funt 220, 1 urugvajski pezoz 22.70, argentinski pezoz 13.30, 1 čilski pezoz 1.35, 1 turška papirnata lira 34.30, 100 albanskih frankov 1415, 100 francoskih frankov 195, 100 švicarskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 228.50, 100 nizozemskih goldinarjev 2388, 100 bolgarskih levov 45, 100 romunskih lejev 32, 100 danskih kron 959, 100 švedskih kron 1107, 100 norveških kron 1079, 100 pezet 160, 100 drahem 39, 100 češkoslovaških kron 151.60, 100

finskih mark 95, 100 letonskih lat 815 dinarjev.

Na včerajšnji torkov živinski sejem v Mariboru dne 8. t. m. je bilo prignanih 16 konjev, 10 bikov, 100 volov, 426 krav in 35 telet, skupaj 587 komadov. Povprečne cene so bile: debeli voli kg žive teže 4—5.40 Din, poldebili voli 3.60—5, plemenški voli 3.25—4.50, bikji za klanje 3.20—4.80, klavne krave debele 3.50—4.80, plemenske krave 3—4, krave za klobasarje 2—3, molzne krave 3.10—3.60, breje krave 3—3.50, mlada živina 4—5.60, teleta 5—6.75. Prodanih je bilo 354 komadov. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 10—12, volovsko meso II. vrste 8—10, meso bikov, krav in telic 5—10, telečje meso I. vrste 10—12, telečje meso II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—14 Din za kg.

Ne pozabi naročnine!

P. St

Lemberg

Na magistratu v Lembergu pa moli še danes železna roka — meč iz hiše v znamenje svobodne trgovine. (Pirchegger, l. c. III) 265. Roka pravice je bila pozlačena, a je prišla nerednim potom v graški muzej, mesto nje pa štrli na cesto sedaj železna.

Kjer so bile prilike ugodne, je nastalo gospodarsko središče. Če so se križale poti in ceste, so nastala mesta, ob slovečih cerkvah ali pa pri važnejših prehodih tako preko rek ali močvirja kakor preko gor pa trgi. Slednji slučaj je pri Lembergu, kajti Dolga gora na eni ter pogorje Boča na drugi strani utesnjeta prehod. Tu so počivali potniki, tu so dobivali vozniki priprave, da so mogli preko Pečice. Iz te važne postojanke se je razvil kraj, ki si je zgodaj hotel pridobiti in zavarovati nekake predpravice. Že priznanje trških pravic samo — ker drugje sploh kmetu ni bilo dovoljeno ničesar prodati in ničesar kupiti — je povzdignilo kraj in mu dalo možnost, da se je z njimi okoristil, kakor pravi Kovačič (str. 219): V malih gnezdih se je zaredilo kratkovidno, složno, malenkostno-sebično malomestno življenje. Malomeščani in tržani so hoteli dobro živeti in hitro obogateti brez velikega napora in rizika. Zato so skušali doseči od vladarjev razne predpravice, katere so prav ozkostručno izrabljali za svoje dobičkarje. Zlasti so izkoriščali kmeta na deželi. Le kdor ima v mestu ali trgu meščansko oz. tržansko pravico, se sme pečati s kupčijo.

Taka je splošna slika trškega življenja

v srednjem veku, ne da bi mogli o Lembergu povedati kaj posebnega. Tudi državna oziroma deželna oblast se ni za pravilno uporabljanje teh pravic najbrže brigala. To se spremeni šele pod Maksimilijanom, ki se začne zanimati za te pravice (Mayer, Gesch. Österr. I. 487). Tudi Lembergu izstavi v Gradcu listino, od 6. okt. 1506*, po kateri mu priznava pravico imeti tedenske sejme. Tudi Ferdinand je še kot nadvojvoda potrdil 31. jan. 1599 sodniku, svetu in občini trga Lemberga od njegovega očeta — v resnici deda — dne 22. VI. 1558 izdano pravico do tedenskih sejmov vsak ponedeljek skozi vse leto. (Prim. Pirchegger, l. c. II. 217.)

Iste pravice so potrjevali tudi nasledniki. Tako Marija Terezija dne 25. septembra 1747*: Sodnik, svet in občina trga Lemberga so predložili verodostojne prepise, da je nadvojvoda Ferdinand zadnjega januarja 1599 potrdil trgu svoboščino-pravico do tedenskih sejmov vsak ponedeljek skozi vse leto, in 10. julija istega leta dovolil še dvojni cerkveni sejem (Kirchtag), in sicer na dan sv. Pankracija in v nedeljo po sv. Ulriku, vsakokrat po krščansko-katoliški službi božji. Teh svojih pravic pa si prosilci pozneje radi ponovnih požarov in sledečega obubožanja niso mogli več dati potrditi, kakor bi bil to zahteval red. Zato jim vse te pravice Marija Terezija ravno tako podeljuje in potrjuje, k temu pa popolnoma vse pravice, kakor jih imajo druga tam ležeča mesta in trgi (auch alle und jene Freyheiten, wie andere dort herum liegende Städte und Märkte darzu haben).

Vse te pravice je potrdil tudi Jožef II. dne 20. septembra 1782*, vendar z izrečenim pridržkom, vse te svoboščine

po lastnem prevdanku (Gefallen), po potrebi časa in okoliščin povečati, zmanjšati ali celo ukiniti.

Od istega cesarja je dobil Lemberg pa še druge pravice: Na prošnjo trga Lemberga, ki je podložen gosposki Zbelovo (Planckenstein) mu dovoljuje 20. II. 1789* letne štiri živinske sejme, pri čemer sme pobirati malenkostno pristojbino (geringes Standgeld), da bi dovoljenje teh zaprosenih štirih živinskih sejmov pospeševalo industrijo, da pa krajem v okolici ne sme nastati s tem nikakva škoda. Ti štiri živinski sejmi naj bodo: prvi na cvetni petek, drugi na dan sv. Medarda, tretji na dan sv. Ožbalda in četrti na dan sv. Egidija; ako pa pade ta dan na nedeljo ali praznik, potem naj bo sejem naslednji delavnik, pri čemer sme pobirati trg malenkostno stojnino, od katere pa mora biti gosposka Zbelovo kot zemljiška gosposka za lastno tja prignano živino oproščena, ker tudi trg na gosposkih živinskih sejmih ne plačuje stojnine. Poleg teh sejmiskih pravic pa naj vživa trg Lemberg za vse čase tudi vse drugo pravo in pravice (Recht u. Gerechtigkeit), kakor pripadajo trgom, vendar brez škode in kvara za deželne regalije . . .

Dotedanje pravice je potrdil 27. avgusta 1792* tudi Franc II., vendar s spremembo, da se cerkveni sejem vrši mesto nedelje po sv. Ulriku, šele v ponedeljek, kakor se naj na sledeči ponedeljek prestavijo tudi živinski sejmi, ako bi padli na nedeljo ali praznik; pridržki pa si pravico, to dovoljenje povečati, zmanjšati ali preklicati.

27. julija 1797* podeli Franc II. trgu Lembergu pravico do štirih živinskih sejmov, in sicer na cvetni petek, na dan sv. Medarda, sv. Ožbalda in na dan sv.

Egidija. (Drugih pravic ni več omenjenih.) — Ni razvidno, zakaj je bilo potrebno ponovno potrdilo, ko ga je Franc II. izdal in potrdil že leta 1792. Morda radi tega, da jih je potrdil kot deželni knez ali pa so druge trške pravice ugasnile medtem in je bilo treba za ohranitev pravic novega potrdila.

Tekom nadaljnje dobe se je število živinskih sejmov v Lembergu še podvojilo. Cvetni petek, sredi pred Telovim (sv. Medard), 5. avgust (sv. Ožbald) so se ohranili kot sejmiski dnevi že blizu skozi 150 let, pa tudi cerkvena sejma sv. Pankracij (12. maja) in ponedeljek po sv. Ulriku sta postala živinska sejma. Mesto sejma na dan sv. Egidija pa so sejmi še v ponedeljek po sredpašni sredi, 25. oktober in 25. november. Iz rotovža v Lembergu pa še danes moli roka goli meč, v znamenje nekdanje sodne pravice in tržnega varstva. (Gruden, Zgod. n. 398.)

O pričetkih šole v Lembergu se ne ve ničesar zanesljivo, ker ni nikakih župnijskih zabeležb, ko je bila l. 1786. zupnija prenešana iz Lemberga na Sladkoro.

Po ustnem izročilu je v letih 1808—1810 lemerski sindikus zbral 3—4krat na teden otroke iz trga in okolice v magistratnem poslopiju ter jih učil čitati, pisati in računati. Za njim je prevzel pouk domačin Vincenc Lusner, ki pa se je sprl z rojaki, na kar so ti najeli došlužnega narednika Sieglarja za učitelja. Ta pa je poučeval otroke, čeravno je bil popoln Nemec, skozi pet let, do l. 1819. Po njegovem odhodu pa je bil Lemberg dve leti brez šole.

*) Listine ohranjene v ban arhivu v Mariboru. (Prim. ČZN. 1937. str. 128.)

Narodna gledališče

NARODNO GLEDALIŠČE.

Sreda, 9. junija ob 20. uri: »Trije vaški svetniki«. Red B.

Četrtek, 10. junija ob 20. uri: »Koncert Prelovčevega vokalnega kvinteta«. — Red A.

Obiščite jutri, v četrtek koncert »Prelovčevega vokalnega kvinteta«. Kvintet je te dni nastopil v Ljubljani s prodornim uspehom. Tvori ga pet konservatoristov, ki so izvrstno izšolani in razpolagajo z lepimi glasovi. V kvintetu so: Gostiša (I. tenor), Drašler (II. tenor), Rakovec (I. bas), Lupša in Debelak (II. bas). Nekateri izmed njih imajo že več uspešnih solističnih nastopov za seboj. Na sporedu umetne, narodne pesmi ter samospevi Gostiše, Rakovca in Lupše. Red A. Bloki ve-ljajo.

Zakaj joka otrok?

„Vse matere bi morale vedeti: Schichtovo milo „Jelen“ pere temeljito in je vendar tako blago!“

Mariborske in okoliške novice

Albert Sirk pri Abrahamu

Abrahamovo je doživel te dni naš ljubljani slikar umetnik prof. Albert Sirk. S ponosom lahko gleda na svoje umetniško delo in številne razstave, kjer je razstavil svoja krasna dela, od Ljubljane in Beograda do Zagreba in Skoplja, Celja, Maribora in celo Londona. Abrahamovo je doživel v mladostnem zanosu in polu življenske ter umetnostne energije. Ob petem križu, ki se je znašel na njegovih čvrstih ramenih, mu rekamo najtoplejše čestitke.

Mater smrtnonevarno zabodel

Ko sta prišla sinoči okrog 18. ure posestniška sina ter brata 36 letni Ivan in 30 letni Alojzij iz Zabajka domov, se je vnel med njima hud prepir, ki je rodil zle posledice. Čez dan sta popivala vsak na drugem koncu. V vinjenem stanju je mlajši brat očital starejšemu, da nič ne dela, ampak samo pije in lenari. Beseda je rodila besedo, dokler se brata nista dejansko spoprijela. Naenkrat se je zabliksal v rokah mlajšega oster nož. To videč je priletna 70 letna mati pristopila, da ju izmiri. V tem hipu pa je baš Alojz zamahnil ter zadel mater z nožem v prsa. Prizadejal ji je tako težko poškodbo, da bo revica zelo težko ostala pri življenju. Ima močno rano med drugim in tretjim rebrom ter prerezan sapnik.

Novo srečke za III. razred drž. razredne loterije so prispale. Zrebanje bo 15. in 16. junija 1937. Opozarjamo igralce na pravočasno zamenjavo! Uprava »Jutra« in »Večernika«, Maribor, Gosposka u. 11. Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru poziva vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži nočnejšega predavanja Trg. bolniškega podpornega društva ob 20. uri v Ljudski univerzi.

Češki klub. Poslovilni večer g. kapelniku Svobodji priredi češka kolonija v četrtek 10. t. m. ob 20. uri na vrtu restavracije Union. Na znanje rojakom. — Prijatelj odhajajočega dobrodošli. Odbor.

Pomočniški zbor združenja trgovcev poziva svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži predavanja Trgovsko bolniško podpornega društva iz Ljubljane, ki bo drevi ob 20. uri v Ljudski univerzi.

Promenadni koncert. V četrtek 10. t. m. bo pri ugodnem vremenu koncert v mestnem parku od 20.30—22. ure. Igra godba žel. delavcev in uslužbencev pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja.

Opozarjamo vse nameščence na nočnejše predavanje Trgovsko bolniško podpornega društva, ki bo ob 20. uri v Ljudski univerzi na Slomškovem trgu. Pridite vsi!

Komu je bila sreča mila... Nedeljska tombola Sokolskega društva Maribor I. je privabila na letno telovadišče tega društva ogromno število udeležencev, ki so do zadnjega mesta napolnili obsežen telovadnji prostor. Izmed 5000 udeležencev je bila tobojska sreča mila naslednjim igralcem: 1. tombola (3000 Din gotovine) Matija Šinkovec, žel. uradnik v pok. Magdalenska 25, druga tombola (2000 dinarjev gotovine) Ivan Köhler, di-ljak iz Stolne ulice, 3. dobitek 1000 dinarjev gotovine Ida Koritnik, tkalka iz Studencev, Slomškova 21, 4. dobitek moško kolo z dinamom Frinc Klep, dijak iz Ko-

seskega ulice 63, 5. dobitek 500 dinarjev gotovine Marija Kramp, vdova iz Sevnice, 6. dobitek cela garnitura kuhinjske posode Jože Lušin, rešetar iz Pesnice, 7. dobitek (dve odeji) Frida Marčič, šivilja iz Magdalenske 57, 8. dobitek (Specerija za 2 osebi za 1 mesec) Ignac Hart, viničar iz Meljskega hriba, 9. dobitek 10 kg masti Franc Čep kovač iz Marije Brezje, 10. dobitek (10 litrov bučnega olja) Ivan Trstenjak, krojač iz Glavnega trga, 11. dobitek vreča moke Eliza Horvat soproga železn. iz Delavske ulice, 12. dobitek (blago za moške srajce) Marija Šmer tkalka iz Zrkovške ceste 33.13 dobitek (koža usnja za podplate), Ivan Čeli, krojač iz Betnavske 18, 14. dobitek (blago za moške srajce) Ivan Lorber, delavec iz Koroske 81, 15. dobitek (svila za žensko obleko) Ana Kokol, zasebnica iz Tattenbachove ter še več sto manjših dobitkov. Po tomboli je imelo na telovadišču veliko veselico tukajšnje pevsko društvo »Jadrana« s plesom in raznimi zabavami. Igrala je godba Drava. Zabava je bila zelo animirana in je bilo na prireditvenem prostoru pozno v noč živalno vrvenje. — Obe prireditvi, sokolska tombola in zabava »Jadranašev«, sta izpadli izredno dobro in je bil obisk od strani meščanov letos uprav rekordov.

Smrtna kosa. Na Meljski cesti 23 je umrla v starosti 69 let posestnica Ema Hobacher. V Studencih je preminila na Aleksandrovi cesti 37 Marija Dominko. Žalujočim naše toplo sočutje.

Nečloveška mati. Neznanka je odložila na robu studenskega gozda, blizu Obrežne ulice komaj mesec staro dete. Jok deteta je opozoril bližnje stanovalce, ki so pohiteli k njemu in ga našli vsega premraženega. Vzela ga je ondotna gospa z nado, da jo bo izsledena mati skoraj razbremenila. Kljub uvedenemu zasledovanju, pa se ni še posrečilo izslediti nečloveške matere, ki se je na tak način iznebila svojega nedvomno nezakonsko spočetega zaroda.

Podmladek rdečega križa 3. deške osnovne šole je imel v telovadnici ondotne šole odlično uspelo prireditev s pestrim sporedom, ki je predočil starišem pomen in smisel te organizacije. Otroci so poedine točke izvedli res lepo. Najprijetneje nas je presenetila Stritarjeva »Tolažba«, podana v obliki igrokaza, prav tako tudi mlada modrijana, ki bi ne delala sramote odru za širšo publiko. Zopet imamo dokaz, kako igralske talente kaže znaten odstotek naše najmlajše rasti. Nastopil je pevski zbor s primernimi pesmicami in harmonikarji, ki so natezali harmonike izredno spretno. Dve zelo mični in za to prireditev nalašč prirejene igrice sta tudi razgibali občinstvo — večinoma stariše šolskih otrok — nad pričakovanje. Taki nastopi so zelo umestni in priporočljivi ter jačijo voljo otrok do šole in povezanost starišev do nje.

Strelna udarja. Ko je včeraj razsajala nad Mariborom nevihta, je udarila strelna v hišo v Poljski ulici 16, ki je last Otilije Draganičeve. Strelna je udarila v dimnik, prevrnila v sobi železno peč ter poškodovala streho, dimnik, dimovod in štedilnik. K sreči ni bilo človeških žrtev.

Strup... V Jadranski ulici 23 je zavzila 58 letna Terezija neki strup. Poklicali so mariborske reševalce, ki so jo odpremili v splošno bolnišnico, kjer so ji zdrav-

niki izprali želodec ter ji rešili življenje. Vzrok poskusa samomora ni znan.

Ustreljeni tihotapec. Pri Dolini v Prekmurju je skušal prekoračiti našo mejo neki moški. Ko ga je opazil naš graničar, ga je pozval, naj obstane. Toda moški se na klice »Stoj« ni odzval, ampak se je pedal v beg, nakar je graničar uporabil orožje ter sprožil. Izstreljek je zadel moškega naravnost v srce te je bil begunec pri priči mrtev. Pri mrtvecu so našli 180 madžarskih pöngov, nekaj dinarjev ter dokumente, glaseče se na ime Franca Raczeya iz Madžarskega. Domnevajo, da gre za tihotapeca.

Zločin? V Dolnji Bistrici v Prekmurju je Mura naplavila truplo doslej še neznanega moškega v starosti okoli 40 let. Mrtvec je imel na glavi veliko rano ter je radi tega državno tožilstvo v Mariboru odredilo obdukcijo trupla, da se doženejo vzroki neznančeve smrti.

Obešence v gozdu. Neki oskrbnik v Presiki, ki je iskal gobe v gozdu, je našel na drevesu obešenega Ivana Ščavničarja iz Nunske grabe. V smrt so ga gnali menda prepirji radi skupnega zemljišča in koč.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Samo še tri uprizoritve bodo to sezono, dvakrat »Trije vaški svetniki« in koncert »Prelovčevega vokalnega kvinteta«. Zato opozarja gledališka uprava lastnike blokov, da jih te dni porabijo, ker sicer zapadejo.

Poslednje letošnje predstave dobo še ta teden. Uprizore izredno zabavno in veselo kmetsko igro »Trije vaški svetniki«, ki se ji mora človek od srca nasmejati. Porabite svoje bloke pri teh poslednjih predstavah, ker sicer zapadejo.

V četrtek nastopi v gledališču Prelovčev vokalni kvintet, ki ga tvori pet odlično izšolanih in vpetih konservatoristov in ki je ob ljubljanskem koncertu te dni žel krasen uspeh. Na sporedu so umetne, narodne pesmi in samospevi. Koncert bo za red A in bloke.

Poleteške novice

Kolesarsko društvo Perun, ki mu predseduje agilni nacionalni delavec g. Ignac Pliberšek bo imelo prve dni prihodnjega meseca svojo prvo sekcijsko prehodnopo-kalno dirko.

Razne vesti

Beseda o zaščiti vojnih žrtev. Pod tem naslovom je izšla 31 strani obsegajoča knjižica, ki jo je izdal Oblastni odbor združenja vojnih invalidov, vdov in sirot za Slovenijo v Ljubljani. Knjižica vsebuje izčrpen pregled invalidske zakonodaje in kritiko, ki se nanaša mestoma na konkretne slučaje v imenu in podobi. — Knjižico je natisnila Delniška tiskarna v Ljubljani.

Krasen prospekt naših krajev sta izdali Tujskoprometni zvezi v Ljubljani in Mariboru. Oprema s slikami je slikovita in prvovrstna. Prospekt vsebuje slike in besedilo k sledečim krajem: Rogaška Slatina, Dobrna, Slatina Radenci, Laško, Rimske Toplice, Dolenjske toplice, Čateške toplice, Šmarješke toplice, Medjiške toplice, Bled, Bohinj, Kranjska Gora, Jezersko, Logarska dolina, Pohorje in Mariborski otok.

V vsako slovensko hišo »Večernik«!

Zadnje telefonične vesti

NEURATH V SOFIJO.

BEOGRAD, 9. junija. Rajhovski zunanji minister baron von Neurath se je danes odpeljal z letalom v Sofijo. Včeraj dopoldne je bil sprejet v avdienco pri knezu namestniku Pavlu v Belem dvoru, kjer je bilo svečano kosilo ob navzočnosti predstavnikov Nemčije in članov naše vlade. Ob priitki beogradskega poseta je bil Neurath odlikovan z redom Belega orla I. stopnje, dr. Stojadinović pa je prejel veliki križ z lento reda Nemškega orla.

320 ANARHISTOV USTRELJENIH.

HAMBURG, 9. junija: »Hamburger Fremdenblatt« poroča iz Madrida, da je bilo v tamošnji areni za bikoborbe po od delkih komunistične mednarodne brigade ustreljenih 320 anarhistov. Povelje za usmrnitev je izdal Rus Dimitrov.

KOMPROMISNA REŠITEV.

LONDON, 9. junija. Angleška vlada je prejela odgovor francoske vlade glede španske kontrole. Francoska vlada se v vsem strinja z angleškimi predlogi, vztraja pa pri tem, da se izvršijo represalije proti morebitnemu napadaču le po skupnem sporazumu. Kakor poročajo iz Rima je imel angleški poslanik Drymond dve urni razgovor z zunanjim ministrom Cianom in so se ti razgovori nanašali na podrobnosti novega pomorskega kontrolnega načrta. V Londonu pričakujejo v 48 urah pozitivni odgovor rimske vlade. — »Times« poročajo v zvezi s tem razgovori, da se je že našla osnovna kompromisna rešitev.

Ja življenja in sveta

Cirkuški klovn obračunava s svojimi ljubezenskimi tekmeči kar med predstavo

Lepa cirkuška plesalka Lilly Serman-sky je nastopala v nekem velikem ameriškem cirkusu »Brothers« v Oklahami. Njeni akrobatsko drzni in vratolomni plesi so privabili v cirkus številne obiskovalce cirkuških predstav. Pred vsakim nastopom je prejela lepa Lilly krasen šopek rdečih rož. Nekega večera pa je bila šopku priložena lično izdelana škatljica, v kateri ji je neznan oboževalec poslal dragocen prstan, obložen z diamanti. Plesalka je mnogo razmišljala o tem, kdo naj bi pravzaprav bil ta njen oboževalec. Končno se je vendarle spomnila, da bi utegnil biti to morda njen soplesalec Francesco. Do srca ganjena je pristala na njegovo ljubezensko ponudbo in mu obljubila zvestobo in poroko. Neznani oboževalec pa v resnici ni bil plesalec in akrobat Francesco, nego klovn pritlikavec, ki si svoje ljubezni niti ni upal razodeti, zavedajoč se, da bo pri lepi plesalki kljub vsem darovom gladko propadel. Ko je sedaj opazil, da sta si Lilly in Francesco postala dobra in da se imata rada, ga je to tako potrla, da je sklenil maščevati se. Ne da bi kaj pomišljal, je napravil sklep, da ga ob času predstave usmrti. Ko je nekega večera izvajal Francesco svoje vratolomne vaje na trapecu, je klovn ustrelil iz cirkuške arene na akrobata, ki je padel s trapeca in obležal mrtev. Cirkuški klovn je zatem usmrtil še sebe in zaključil s tem nenavadno cirkuško ljubezensko tragedijo.

Darujte za azilni sklad PTL!

Gospodarsko življenje

Česa nas je naučil lanskoletni pojav peronospore?

»Po toči zvoniti je prepozno« slišimo večkrat po svetu; a kljub temu je važno, da si še izprašamo vest, zakaj nas je lansko leto prehitela peronospora na vinski trti. To je potrebno predvsem že zaradi tega, da na podlagi dobljenih izkušenj in opazovanj uravnamo obrambo proti peronospori v bodoče. Namen vsake obrambe pri pojavu tega najhujšega zajedavca vinske trte je, da skušamo tudi v katastrofalnih peronosporičnih letih, kakor je bilo 1936, doseči čim večjo in enakomernjšo trgatav in s tem zadovoljiv pridelek. Zato pa je potrebno, da izpopolnimo sredstva in način obrambe proti pojavu peronospore, tako tudi z najmanjšimi denarnimi sredstvi dosežemo tako kolkosten kakor tudi kakovosten pridelek. Pri lanskoletnem izredno močnem pojavu peronospore smo imeli dovolj prilik ga temeljito opazovati; saj je bolezen nastopila s tako silo, da je že stari vinogradniki ne pomnijo.

Živo nam je še pred očmi lanskoletni pojav peronospore. Pri zelo zgodnjem razvoju trte in ugodnih vremenskih prilikah za zajedavca, smo računali na zgodnji pojav bolezni, saj smo opozorili vinogradnike, da naj poškrpe vinograde v obrambne namene v drugi polovici majnika, ker se je ugotovilo, da bo nastopilo prvo okuženje listja po peronospori proti koncu majnika. In v resnici so se pojavili oljnati madeži in že tudi bolezen sama v tem času, četudi se ne v bog ve kakem obsegu.

Drugi nekoliko slabjši pojav se je pokazal sredj junija, a naravnost katastrofalen pa konec junija in prve dni julija. Pri zadnjem nastopu smo mogli opaziti bolezen že tudi na kabrnkih. Treba je bilo torej opraviti drugo škropljenje pred cvetenjem in tretje takoj po njem, da se je preprečil pojav bolezni na grozdju. Pri četrtm škropljenju je izgledalo, da bo nadaljnje škropljenje odveč, kar se je pa kruto maščevalo. Bolezen se je proti koncu julija bohotno razpasla zaradi za njo ugodnega toplovlažnega vremena. Na podlagi opazovanj smemo reči, da je bilo škropljenje po cvetju največjega pomena za zdrav zarodek. Zaradi večjih padavin so škropili še v drugi polovici julija in potrebno je celo bilo v prvih dneh avgusta pri istočasnem zatiranju kiseljaka. Izkazalo se je, da so oni nasadi, ki so bili še pozno poškrpljeni, ostali zdravi, medtem ko se je pri onih, ki v tem času niso bili poškrpljeni, pokazala zasporna, pa je še zajel in uničil oidij.

Marsikateri vinogradnik je hotel zamujeno škropljenje nadoknaditi z večjo gostoto brozge. Tudi to je odgovredalo, kar nam zopet izpričuje, da ne igra gostota brozge vloge v obrambne namene proti peronospori, ampak le pravilno pripravljeno škropljenje. Za naše krajevne in podnebne razmere popolnoma zadostuje 1 do 1,5% na bordoška brozga ali 1,5% nosparzen. Pa tudi smotrni moramo biti s škropljenjem, ker če smo začeli pravo-

časno, smo si tudi že prihranili eno škropljenje, s čimer pač ne rečem, da bi morebitno nadaljnje škropljenje ne bilo potrebno. Gotovo je, da so lansko leto naši vinogradniki prevečkrat škropili, saj so škropili 6 do 9 krat in še več, kar je vse kakor odveč in potrata škropiva. Pri lanskoletnem izredno močnem pojavu peronospore se je pokazalo, da zadostuje 4 do 5 kratno škropljenje popolnoma, da se prepreči bolezen.

Na podlagi izkušenj in opazovanj pri lanskoletnem nastopu bolezni na vinski trti je gotovo, da popolnoma izhajamo z razpoložljivimi obrambnimi sredstvi in da lahko zavarujemo pridelek. Predpogoj za to pa je, da uporabljamo zanesljiva in preizkušena obrambna sredstva, da pravilno pripravimo škroplivo, da pravočasno, pravilno in temeljito škropimo, t. j. da fino poprskamo vsako spodnjo listno stran in tudi kabrnke, da ne štedimo s škropivom, da uporabljamo le dobre škropilke s finimi razpršilniki in da ne končamo prehitro s škropljenjem, ker moramo računati še s pojavi bolezni tudi v avgustu, kar je navadno slučaj pri poznem in neenakomernem cvetenju.

Prav posebno pozornost moramo posvetiti škropljenju po cvetju, t. j. pri nas navadno tretjemu, da grozdice in komaj razvite jagode temeljito poškrpimo. Gotovo je to škropljenje edino merodajno za veselo trgatav in zadovoljiv pridelek.

Vinogradniki so se lansko leto sami lahko prepričali, da se jim ni treba bati še tako močnega pojava peronospore, če se drže točno danih smernic: saj smo imeli priliko videti izvrstno ohranjene vinogradniške nasade, katerih gospodarji so se držali in ravnali po označenih navodilih. Ugovarjal bo kdo, češ, saj je večno deževje izpiralo škroplivo in da tudi modra galica ni učinkovala. Res je, da izpira dež brozgo-prskič in ravno zaradi tega moramo gledati na to, da škroplivo pravilno pripravimo, ker s tem dosežemo tudi boljšo lepljivost, kar je osnova obrambe proti peronospori. Da je pa domača modra galica ravno tako dobra kakor tuja, je že dokazano dejstvo.

Četudi ima bordoška brozga poleg odličnih lastnosti tudi slabe strani, je vendar še danes najbolj udomačeno in uporabno obrambno sredstvo proti peronospori, dasiravno kažejo druga n. pr. burgundska brozga boljšo lepljivost in učinkovitost. Vsa vinogradnika pa mora pri današnjih tržnih cenah bakra stremiti za čim racionalnejšo uporabo obrambnega škropiva. Nedvomno lahko prištedimo na modri galici pri škropljenju proti peronospori v preprečevalne in obrambne namene brez vsake škode in nevarnosti, če upoštevamo, da ne uporabljamo preveč koncentriranega škropiva — največ 1,5%. Lanskoletna skušnja nas uči, da zadostuje 0,75% do 1,50%-na gostota bordoške brozge popolnoma za obrambno škropljenje (pri burgundski pa do 1%-na gostota), če

pravočasno škropimo z dovoljno količino pravilno pripravljene škropiva. Če pa pripravljamo škroplivo z večjo gostoto, razmetavamo za današnje čase drago modro galico, kar ni v interesu dobičkanosnega vinarstva. Škropimo pa le z zanesljivo dobrimi škropilkami in finimi razpršilniki, s katerimi prskamo škroplivo kot meglo na trsje. Kakor hitro razpršilnik ne deluje pravilno fino, ga izmenjajmo, ker manjši so stroški izmenjave kakor pa potrata dragega škropiva. Če škropimo z gotovimi preparati, se ravnajmo vedno po navodilih, ki so navadno označeni na ovoju. Nikdar pa ne smemo prekoračiti predpisane gostote, kar se v praksi tako rado dogaja. Če škropimo s pravilno gostoto, se nam ni bati vžigov, kar je posebno važno pri kombiniranih škropivih, ko dodajemo osnovnemu škropivu še druga strupena sredstva, n. pr. arzenik itd. Gotovo pa je, da povzroča ravno večja gostota škropiva vžige, ki jih ljudje navadno pripisujejo sredstvu in ga zaradi tega po krivici omalovažujejo. Škropiva pripravimo le toliko, kolikor ga lahko en dan porabimo. Veliko prihranimo na dragem bakru, če uporabljamo nevtralne bakrove preparate, ker prihranimo že na enostavnejši pripravi škropiva, obdrže pa tudi že pripravljena neomejeno učinkovitost, kar je posebno pri pogostih padavinah velike važnosti. Da bi se posplošila uporaba takih preparatov pri nas, zaenkrat ni misliti, toda načnem pa vendar to vprašanje, ki bi se ga naj zavedal vsak praktičen vinogradnik in njegov svetovalec. Dandanes

mora vsak vinogradnik smotrno izbrati vsa pridobljena izkustva proti peronospori in se naj na podlagi lastnih opazovanj in nasvetov le pristojnih strokovnjakov opira na novodobna spoznanja obrambe pojava.

Inž. Rado Šturm.

Vezuv.

»Gospodična, jaz vas ljubim iz vsega srca!...«

»To je prav lepo, ako bi Vas tudi hotel poslušati, bi mi s tem ne bilo pomagano. Vi ste že ves onemogel.«

»Motite se, gospodična. Jaz sem pravi Vezuv.«

»Vi —? —!«

»Da! Vsač dan kadim in — plujem ter bljuvam. Ali dela Vezuv kaj drugega?«

Lopovskij humor.

Tat: »Kaj, v celico številka 13 me boste vtaknili — in jaz sem tako vražjeveren?«

Pes, človekov spremljevalec. Lepe slike in prispevke o psu kot človekovem spremljevalcu prinaša krasno opremljena in prirejena št. 4812 »Illustrirte Zeitung Leipzig«. Navedena številka vsebuje barvne študije, ki se nanašajo na najrazličnejše vrste psov tja do bernardinca. Razen tega vsebuje ta številka tudi druge poučne prispevke in posnetke, posebno pozornost je med drugim posvečena nedavno odstopivšemu britanskemu ministrskemu predsedniku S. Baldwinu. Tudi ostale številke te revije se odlikujejo po skrbni, vzorni opremitvi ter aktualni vsebini in lepih slikah z vseh področij ter vseh delov sveta.

Razno

HALO!

Predno si naročite polišstvo ali kako stavbeno delo, se oglasite pri Ivanu Vračku, Koseskega 48. Sprejem tudi mizarskega pomočnika. 3100

TRAJNE KODRE

izdelujem prvovrstno po konkurenčni ceni. Frizer Nikola Novakovič, Pobrežje Aleksandrova c. 67. 3101

NA DOMAČO ZABAVO, dobra vina, ocvrte piške in druge dobrote vabi restavracija in kavarna Vollgrüber, Frankopanova 17. 3099

LETNE KLOBUKE!

Iz klobučevine, platnene in panama čisti z garancijo najcenejše Babošek klobučarna, Maribor, Vetriniska ulica 5. 3115

Prodaj

GLOBOK OTROŠKI VOZICEK naprodaj za 300 Din. Jože Vošnjakova 21/01. 3106

LANSKOLETNO SENO se prodaja. Vprašati Za Kalvarijo št. 5. 3113

Kupim

RABLJENE ŠOLSKE KNJIGE kupi knjigarna V. Heinz. Gosposka ul. 26. 3058

STARO ŽELEZO, KOVINE, litine vsakovrstne stroje ter vse železne predmete plačujem po najvišjih cenah. Prepričajte se! Justin Gustinčič, Tattenbachova 14. 2931

STARO ZLATO plačam zvišane cene. Josip Janko, urar, Jurčičeva ul. 8. 3109

Stanovanje

DVE GOSPODIČNI sprejem na dobro hrano in stanovanje za Din 380.—. Poseben vhod, v sredini mesta. Naslov v upravi lista. 3099

DVA GOSPODA sprejem na hrano in stanovanje. Tržaška cesta 59. 3102

STANOVANJE

s tremi sobami in kopalnico iščem s 1. oktobrom ali 1. novembrom t. l. Ponudbe pod »Stalna stranka« na upravo lista. 3087

SOSTANOVALCA sprejem na stanovanje in hrano. Trg svobode 6/III. desno. 3107

Službo dobi

KONTORISTINJO z znanjem slovenskega in nemškega jezika sprejme trgovska pisarna v Mariboru za takojšen nastop. Ponudbe z navedbo plače na upravo »Večernika« pod »Kontoristinija«. 3097

Službo išče

POSTREŽNICA išče zaposlitve čez popoldne ali kakršnokoli drugo delo. Meljska cesta 10. 3110

STENICE in drugi mrčes, ki vas nadleguje v vaših stanovanjih uničuje

Desinseksijski odd. MP Orožnova ul. 2/1,

Maribor

Jamčimo za diskretnost in uspeh. 1281

FOTOAMATERJI

Leicisti-Kinoamaterji i. t. d.!

Pri nas strokovna izdelava!

Uporabljajte vedno samo

Filme Finozmaste (Feinkorn)

Drog. Foto Ivan Pečar, Gosposka ulica 11.

Oglašujte v »Večernik«

Sodoma in Gomora

17

Kakor nalašč sem najel na ta sod. Tu bom lahko počival toliko časa, da se začne daniti.

Zlezel je v sod in se zadovoljno stegnil.

Saj sem že potreben malo počitka in malo okrepčila. Čast vrli kuharici iz pekla, da mi je dala toliko dobrih stvari na pot. Prav prilogle se mi bodo.

Vzel je iz svežnja klobaso in teknila mu je izvrstno.

»To je dobro, da sod po zelju diši, — klobasa ima kaj boljši okus, če ima človek vsaj malo zeljnatega duha zraven.«

Dremal je v svojem sodu in med tem polagoma jedel in cmakal in cmakal toliko časa, da je naposled vse snedel.

»Apetit imam pa res izvrsten,« je občudoval samega sebe. »Ne vem, kako so

mi mogli očitati, da nisem nič prida, ko sem tako zdrav, da bi lahko popasel celo Mirje.«

Angelik se je po teh besedah zavalil v pozlejšo, v kateri je navadno ležal v kloštru in mirno in trdno zaspal.

»Če me bo kdo zalotil, bom pa rekkel, da sem truden in lakote na potu omagal in tukaj pričakoval zadnje ure.« To je bila njegova poslednja misel, na kar je začel smrčati in je smrčal in žagal tako, da so poljske miši plaho bežale na vse strani in da je maček na bližnji strehi iz strahu poskočil v dimnik.

Trdno in sladko je spal Angelik v zeljarskem sodu, in tudi dež, ki je začel zjutraj padati in mu je pral iz sode mlačne noge, ga ni mogel prebuditi. Bil je že

dan, ko se je začel Angelik preobračati in odpirati oči, a minulo je še precej časa, predno se je zavedel, kje je in kaj je vse preživel v pretekli noči.

Na bližnji cesti je hodilo že mnogo ljudi sem in tja in Angelik je ugani, da se mora požuriti.

V kloštru me gotovo že pogrešajo in čisto gotovo bodo moj skrivnostni odhod naznanili policiji. Treba je, da pridem hitro iz te kute, drugače me zalotijo in potem — oh, potem bi zopet pela palica patra Špinače, da bi bilo joj.«

Ko ni na cesti ravno nikogar, se je splazil iz sode.

»Ta dež, ta grdi dež! Pa nič ne pomagaj, — iti moram.«

Angelik je potegnil kapuco čez glavo in jo je pogumno udaril proti mestu. Namenjen je bil na Stari trg, da si preskrbi hlače, ki so bile v tem trenutku njegova največja skrb. Ko je prišel na Breg, je videl na urj šentjakovski, da je že deset in

to je še pospešilo njegove korake, kajti prešinil ga je strah, da ga policija že išče in da je izgubljen, če se hitro iz kapucina ne izpremeni v civilista.

Ustavil se je pri prvem starinarju in vprašal za hlače.

»Potrebujem jih za nekega reveža, ki je bil hudo bolan. Tak revež je, da je moral zadnje hlače prodati, samo da je zdravila kupil.« Tako je pripovedoval Angelik, med tem ko je starinar smetal hlače in jih pred njim razprostiral.

»Take velikosti je ta revež, kakor sem jaz. Blagi mož, vi bi storili zelo dobro in zaslužno delo, če bi hlače darovali. Neboški oče bo to zapisal v zlate bukve, kjer ima zapisane samarijance in njih dobra dela in na sodni dan vam bo to gotovo prav prišlo...«

Anglik bi bil hlače rad zastoj dobil toda starinar, na katerega je najel, je očitno kazal, da nima pravega spoštovanja pred kapucini. (Dalje.)